

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

21 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte
Judecători

Timofti Vladimir
Țurcan Anatolie
Cobzac Elena

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Canțir Mihail în numele inculpatului Poprițac Mihail, prin care se solicită casarea sentinței Judecătorei Criuleni din 17 aprilie 2019 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2020, în cauza penală privindu-l pe

Poprițac Mihail xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 06.11.2017 – 17.04.2019;

Instanța de apel: 04.09.2020 – 03.12.2020;

Instanța de recurs: 04.02.2021 – 21.07.2021.

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Criuleni din 17 aprilie 2019, Poprițac Mihail xxxxx a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.190 alin.(5) Cod penal, la 10 ani închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în cadrul autorităților publice cu atribuții de înregistrare sau gestionare a bunurilor și banilor pe un termen de 4 (patru) ani.

S-a admis acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Ivanes Sergiu cu încasarea din contul lui Poprițac Mihail în beneficiul lui Ivanes Sergiu prejudiciu material cauzat în sumă de 8 7650 lei și 12 915 Euro în lei, la cursul oficial al leului moldovenesc valabil la data executării obligației.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Poprițac Mihail în perioada de timp cuprinsă între luna martie 2012 și luna decembrie 2012, aflându-se în satul xxxxx, raionul xxxx, urmărind scopul dobândirii ilicite a mijloacelor bănești ce aparțineau lui Ivanes Sergiu, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestor urmări, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea

scopului de a dobândi banii acestuia, l-a convins pe ultimul că în caz de imposibilitate de a restitui banii va primi în schimbul lor loturi de teren amplasate în satul xxxxx, raionul xxxxx.

Ulterior, continuând-și acțiunile sale criminale, cunoscând cu certitudine că încrederea lui Ivanes Sergiu a fost dobândită prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul că îi transmite în proprietate ultimului loturile de teren cu numerele cadastrale xxxxx, xxxxx, xxxxx, xxxxx, xxxxx, xxxxx, xxxxx, xxxxx, xxxxx, despre care el știa cu certitudine că sânt sechestrate în cadrul unei alte cauze penale, a însușit de la ultimul în rate suma de 12 915 euro echivalentul a 202 960,23 lei precum și suma de 87 650 lei, prin care fapt i-a cauzat părții vătămate Ivanes Sergiu un prejudiciu material în proporții deosebit de mari în sumă totală 290 610,23 lei.

Prin acțiunile sale intenționate, Poprițac Mihail a săvârșit infracțiunea prevăzută la art.190 alin.(5) Cod penal, escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită în proporții deosebit de mari.

3. Sentința nominalizată a fost contestată cu apel de către avocatul Gafton Mihail în numele inculpatului Poprițac Mihail, prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul să fie achitat.

3.1. În motivarea apelului apărătorul a indicat că, învinuirea înaintată lui Poprițac Mihail la faza de urmărire penală, este o învinuire formală, abuzivă, ilegală, care nu este bazată pe careva probe obiective, ci doar pe presupuneri.

Nici un punct din învinuire nu a fost probat cu careva probe obiective, care ar fi confirmat prezența semnelor constitutive ale infracțiunilor încriminate în acțiunile lui Poprițac Mihail, pe motiv că în privința părții vătămate Ivanes Sergiu a fost pornit un dosar penal pe semnele infracțiunii prevăzute la art.326 alin.(1) Cod penal pentru faptul că ar fi pretins de la Poprițac Mihail mijloace bănești în sumă de 30 000 euro.

Mai mult, inculpatul nu cunoștea despre faptul că pe terenurile nominalizate au fost aplicate sechestre, fapt care înlătură intenția acestuia de a-l induce în eroare pe Ivanes Sergiu, și cu atât mai mult de a dobândi ilicit banii achitați pentru terenuri.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2020, apelul declarat a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. Pentru a pronunța decizia adoptată, instanța de apel a menționat că, la pronunțarea sentinței, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că Poprițac Mihail a săvârșit infracțiunea prevăzută la art.190 alin.(5) Cod penal.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată, care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării reciproce.

Astfel, pentru existența escrocheriei, în modalitatea în care este încriminată inculpatului potrivit rechizitoriului, s-a constatat trecerea unor mijloace bănești din proprietatea sau posesia victimei în proprietatea inculpatului Poprițac Mihail.

De asemenea, în cazul dat, s-a reținut și prezența diminuării reale a patrimoniului părții vătămate ca element obligatoriu al sustragerii, doar că în cazul escrocheriei partea vătămată transmite bunurile în mod aparent benevol făptuitorului, adică prin înșelăciune și abuz de

încredere, ceea ce și s-a realizat în speța dată.

În aceeași consecutivitate de idei, instanța de apel a notat că, inculpatul Poprițac Mihail a întreprins acțiuni de înșelăciune și abuz de încredere față de partea vătămată, prin prezentarea contractelor de vânzare-cumpărare, drept dovadă că el este proprietar și are posibilitatea juridică de a încheia tranzacții de înstrăinare a loturilor de teren stipulat în acele contracte. În continuarea intenției sale infracționale, inculpatul a transmis procurile pe numele părții vătămate cu împuterniciri de a încheia tranzacții cu loturile de pământ indicate și a convins partea vătămată că are intenția și posibilitate de a încheia o tranzacție de vânzare-cumpărare cu partea vătămată, împrejurări care l-au determinat pe Ivanes Sergiu să-i transmită inculpatului banii.

Totodată, scopul cupidant al inculpatului se conturează prin aceea că, din momentul intrării în stăpânire asupra bunului (banii), acesta nu avea intenția să-și onoreze angajamentul asumat – de a încheia o tranzacție vânzare-cumpărare, deoarece la data de 26.10.2012 a anulat procura întocmită și transmisă părții vătămate anterior, fapt ce se dovedește prin informația parvenită de la notarul xxxxx potrivit căreia la 26.10.2012 Poprițac Mihail s-a adresat cu rugămintea de a anula procura din 07.03.2012.

Cu referire la argumentul apelantului și anume existența unui dosar penal pornit în privința părții vătămate Ivanes Sergiu pe semnele infracțiunii prevăzute la art.326 alin.(1) Cod penal, și anume pe faptul că acesta ar fi pretins de la Poprițac Mihail mijloace bănești în sumă de 30 000 euro, instanța de apel a ținut să menționeze că în cadrul cercetării judecătorești atât în instanța de fond, cât și în instanța de apel nu a fost stabilită vreo legătură de cauzalitate între argumentul expus în apel, în sensul dat, cu acuzațiile de natură penală aduse lui Poprițac Mihail, cu atât mai mult că acest dosar a fost încetat.

La fel, a fost considerat ca fiind lipsit de relevanță argumentul apelantului precum că partea vătămată Ivanes Sergiu a avut drept scop de a se îmbogăți în urma dobândirii ilicite a zăcămintelor subterane de pe terenurile agricole, care aparțin lui Poprițac Mihail or, această împrejurare nu semnalează prezența autorității lucrului judecat sau a unei cauze care ar înlătura caracterul penal al faptei.

Nu în ultimul rând, instanța de apel a conchis că inculpatul cunoștea despre faptul aplicării sechestrului ori sechestrului a fost aplicat în cauza penală nr. 2016130243, în cadrul căreia acesta a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute la art.190 alin.(4) Cod penal prin sentința Judecătoriei Dubăsari din 07.04.2015, iar potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20.12.2017 apelul declarat de avocatul Anatolie Gîjdianu în numele inculpatului Poprițac Mihail a fost respins ca fiind nefondat, iar apelurile declarate de acuzatorul de stat, de partea vătămată Valentin Medvițchi, de avocatul Anatolie Bruma în interesele succesului legal părții vătămate Leahu Cristina și de avocatul Adrian Berezovschi în interesele părții vătămate Nelli Moldoveanu au fost admise, casată parțial sentința și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Poprițac Mihail a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute la art.190 alin.(5) Cod penal, iar încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 27.09.2010, prin care a fost autorizată punerea sechestrului asupra a 365 terenuri agricole, situate în extravilanul s. Ustia, r-nul Dubăsari a fost menținută până la repararea integrală a prejudiciului cauzat prin infracțiune părților vătămate Valentin Medvițchi, Nelli Moldoveanu și Leahu Alexei.

Cât privește pedeapsa stabilită inculpatului, instanța de apel a menționat că aceasta este corect individualizată, fiind reținută lipsa circumstanțelor atenuante și agravante, precum și personalitatea făptuitorului în raport cu gravitatea faptei comise, iar mărimea pedepsei, așa precum a fost stabilită de prima instanța, este pe măsură de a corecta conduita inculpatului și de a evita producerea unor fapte similare.

5. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar avocatul Canțir Mihail în numele inculpatului Poprițac Mihail, care invocând temeii pentru recurs prevederile art.427 alin.(1) pct.5), 6), 8) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărârilor adoptate pe caz, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care, inculpatul Poprițac Mihail să fie achitat de sub învinuirea înaintată, pe motiv că lipsesc semnele infracțiunii de escrocherie.

5.1. În susținerea recursului declarat apărătorul menționează că instanța de apel nu a dat o apreciere critică declarațiilor martorilor Volfneț Victor, Ghimpu Andrei și a părții vătămate Ivaner Sergiu, deoarece din anii 2010-2011, relațiile dintre Ghimpu Andrei, Frumosu Nicolai, Sandu Damian, Ivaner Serghei și Poprițac Mihail erau foarte tensionate, pe motiv că conform contractului din 22 august 2011, încheiat între S.A. „Crioconstrucția”, în persoana directorului Frumosu Nicolai, mai apoi, Ivaner Serghei și SRL „Tehconsuno-Desing” în persoana directorului Ghimpu Andrei și Sandu Damian au încheiat contract cu Poprițac Mihail cu privire la arenda terenurilor cu nr. cadastrale xxxxx - xxxxx, terenuri ce îi aparțin cu drept de proprietate, pe un termen de 3 ani, iar la 1 septembrie 2011, Ghimpu Andrei, Frumosu Nicolai și Damian Sandu au încheiat un contract de societate civilă cu întreprinderea S.A. „Crioconstrucția”, SRL „Tehcosmo-Desing,, asupra terenurilor arendate de la Poprițac Mihail, unde în mod vădit ilegal au indicat că terenurile arendate cu suprafața totală de 4,2 ha îi aparțin lui Damian Sandu și S.A. „Crioconstrucția”, SRL „Tehcosmo-Desing”. Astfel, persoanele nominalizate, fiind audiate în calitate de martori, în mod ilegal au însușit dreptul de proprietate privată a lui Poprițac Mihail asupra terenurilor indicate, iar declarațiile lor necesită să fie supuse criticii.

De asemenea, se invocă faptul că instanțele de fond, la judecarea cauzei penale nu au dat o apreciere juridică corectă procurilor eliberate de Poprițac Mihail pe numele lui Ivaner Sergiu și a recipiselor de împrumut, întrucât aceste acte juridice stabilesc raporturi civile juridice și din conținutul lor nu este prevăzut expres că Poprițac Mihail primește bani cu împrumut pentru termen determinat cu condiția că Poprițac Mihail în locul banilor primiți cu împrumut se obligă să vândă o parte din terenurile deținute lui Ivaner Sergiu.

6. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.11) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului declarat de avocatul Canțir Mihail, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, deoarece instanța de apel a adoptat o decizie legală și întemeiată.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat din următoarele considerente.

Potrivit art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că argumentele invocate în recurs sânt vădit neîntemeiate.

În sensul art.427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Recurentul în recursul său invocă ca temei de casare a hotărârii instanței de apel pct.5), 6), 8) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, potrivit căroră hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept comisă de instanțele de fond ori de apel, dacă: cauza a fost judecată în primă instanța sau în apel fără citarea legală a unei părți sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate; instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței; nu au fost întrunite elementele infracțiunii; faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

În esență, recurentul critică decizia instanței de apel dintr-un singur considerent, și anume că, în viziunea sa, nu au fost întrunite elementele infracțiunii prevăzute de art.190 alin. (5) Cod penal, deoarece între inculpat și partea vătămată au fost stabilite relații juridice de natură civilă.

La acest capitol, instanța de recurs reiterează că, latura obiectivă a escrocheriei se manifestă prin dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere.

Astfel, elementul material se realizează prin acțiunea de dobândire ilicită a bunurilor altei persoane, fiind întregit cu altele două, conținute în textul normei de incriminare – înșelăciune sau abuz de încredere. Prin dobândire ilicită a bunurilor legislatorul prezumă un act opus celui licit, efectuat cu rea-credință, prin care făptuitorul obține (pentru sine sau pentru altul) transmiterea voită în proprietate, posesiune sau detenție a bunului mobil sau imobil, a altor valori străine sau a dreptului asupra acestora.

Înșelăciunea întrunește variante (metode), procedee și tehnici de operare ale făptuitorului cum ar fi: denaturarea informațiilor despre sine, despre apartenența de organizație și posibilitățile financiare; dezinformarea victimei cu privire la marfă, etc.; ***ascunderea unor informații, fapte, împrejurări obligatorii a fi comunicate victimei*** ș.a.

Abuzul de încredere are la bază relațiile interpersonale stabilite între făptuitor și victimă, care la rândul lor au ca suport relații de prietenie, de serviciu, de afaceri etc. care, cunoscând o anumită evoluție și având amprenta încrederii, sunt exploatate cu rea-voință de potențialul escroc la realizarea rezoluției infracționale.

Prin oricare dintre cele două modalități – înșelăciunea sau abuzul de încredere, care în realitate se pot suprapune, făptuitorul induce victima în eroare, ***îi creează o falsă reprezentare a realității***, indiferent de mijloacele utilizate, pentru a realiza transmiterea voită, sub incidența sa ori a altei persoane, a bunului sau dreptului asupra lui, ce aparține celui supus manoperelor frauduloase.

Delimitarea escrocheriei de încălcarea normelor de drept civil, se face luându-se în considerație două aspecte de importanță: atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii lui a

banilor și disponibilitatea efectivă a acestuia de a-și executa angajamentele.

De aici rezultă, că limita între acordul civil și o componentă de infracțiune este latura subiectivă, care în cadrul relațiilor civile se caracterizează prin buna credință a părților, iar în cazul escrocheriei este caracterizată prin înselăciune și abuz de încredere.

Revenind la speța dedusă judecării, Colegiul penal ține să remarce faptul că, la eliberarea procurilor din 03.07.2012 (f.d.11, vol. I) și 20.11.2012 (f.d.15, vol. I) nu a fost verificat sub nici un aspect dacă loturile de teren menționate în aceste procuri nu sânt viciate, adică dacă este sau nu aplicat sechestrul pe ele.

Faptul dat nu a fost divulgat de către inculpat, care în mod dolosiv a primit bani pentru terenurile date, prin recipise, iar la etapa de transmitere a bunurilor consemnate în recipise, a decis să recurgă la întocmirea unor procuri, prin care a împuternicit partea vătămată de a încheia contracte de vânzare-cumpărare, de a semna aceste contracte și de a primi pentru sine banii de la cumpărători. Deși împuternicirile vizate indică atribuțiile constitutive ale unui proprietar de bunuri, modalitatea juridică de transmitere a acestora este una care a indus în eroare partea vătămată – Ivanes Sergiu, cu referire la natura bunurilor, care erau viciate, și anume – sechestrate. Or, prin eliberarea procurilor a fost camuflat faptul dat, întrucât, comparativ cu o tranzacție de vânzare-cumpărare, unde notarul este obligat de a verifica dacă obiectul contractului nu este viciat de interdicții, în cazul întocmirii unei procuri această procedură nu este obligatorie.

Astfel, instanța de apel corect a concluzionat că inculpatul cunoștea despre faptul că terenurile pe care le deținea în proprietate, și care ulterior le-a pus la dispoziția părții vătămate prin procuri, erau sechestrate la solicitarea organului de urmărire penală într-o altă cauză penală, or încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 27.09.2010, prin care a fost autorizată punerea sechestrului asupra a 365 terenuri agricole, situate în extravilanul s. xxxxx, r-nul xxxxx a fost menținută până la repararea integrală a prejudiciului cauzat prin infracțiune părților vătămate Valentin Medvițchi, Nelli Moldoveanu și Leahu Alexei.

Cât privește alegația recurentului potrivit căreia prin procurile semnate de către inculpat nu este prevăzut expres că Poprițac Mihail primește bani cu împrumut pe un termen determinat, cu condiția că Poprițac Mihail pentru banii primiți cu împrumut se obligă să vândă o parte din terenurile deținute lui Ivanes Sergiu, instanța de recurs notează că acest argument se referă la modalitatea de apreciere a probelor, care constituie un atribut exclusiv al instanțelor de fond, mai mult de atât, se constată că argumentul dat nu a fost invocat la judecarea cauzei în apel, iar potrivit normei prevăzute la art.427 alin.(2) Cod de procedură penală este stipulat expres că *temeiurile menționate la alin.(1) pot fi invocate în recurs doar în cazul în care au fost invocate în apel sau încălcarea a avut loc în instanța de apel*.

Lecturând textul deciziei instanței de apel, se observă că aceasta a oferit răspunsuri la toate motivele apelului declarat, iar pentru a evita repetări inutile, instanța de recurs acceptă și însușește aceste argumente, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 al hotărârii sale în cauza *Albert vs. România din 16.02.2010*, statuează că art. 6§1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument, cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanța internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanța inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Sub aspectele enunțate, Colegiul penal este solidar cu soluția instanței de apel și conchide că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, iar din aceste considerente recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În temeiul art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Canțir Mihail în numele inculpatului Poprițac Mihail, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 decembrie 2020, în cauza penală privindu-l pe *Poprițac Mihail xxxxx*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la 19 august 2021.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena